

قوتاییتی - 1

وانهی دوانزه

نزا

رابه‌ری گروپ: نزا بکه له‌پیناوی ته‌رخانکردنی گروپه‌کەت و ئەم به‌رنامه‌یهی ئاماده کردنی قوتایی بۆ خوداوه‌ند.

به‌شداری کردن

ئینجیلی یۆحه‌نا

به‌نۆزه به‌شداری بکه‌ن (یان له‌په‌راوی خه‌لۆه‌تی روحی تاییه‌ت به‌ هه‌ر یه‌کیه‌ک له‌ ئیوه) ئەو زانیاریانه‌ بۆینه‌ که له‌ یه‌کیه‌ک له‌ خه‌لۆه‌ته‌ روحیه‌کان یان له‌ ئەنجامی ورد بوونه‌وه‌ت له‌و بره‌گه‌ کتیبیانه‌ی که بۆتان ئاماده‌ کراوه (یۆحه‌نا 11:38 - 14:31) له‌گه‌ڵ ره‌چاوکردنی به‌شدارییه‌کان به‌شیوه‌یه‌کی کورت به‌ پیتی توانا. گوێ بگرن له‌ به‌ژداربوان، هه‌روه‌ها به‌ هه‌والده‌رانه‌ مامه‌له‌ی له‌گه‌ڵدا بکه‌ن و په‌سه‌ندی بکه‌ن، به‌بێ ئه‌وه‌ی گه‌توگۆی زۆری له‌سه‌ر بکه‌ن.

پیداچوونه‌وه‌ی ئەو بره‌گه‌ کتیبیانه‌ی په‌یوه‌ندی به‌ متمانه‌کان هه‌یه‌ له‌ ژبانی باوه‌ردار

ده‌رخ کردن

شیوازی پیداچوونه‌وه‌ی ئەو ئایه‌ته‌ کتیبیانه‌ی ده‌رخکردن

پیداچوونه‌وه‌ی ئەو ئایه‌ته‌ کتیبیانه‌ی پێشتر ده‌رخ کردبوو ئەم به‌شانه‌ی خواره‌وه‌ له‌خۆ ده‌گریت:

1

پیداچۆره‌وه. واتا رۆژی یه‌ک جار ئەو پینج بره‌گه‌ کتیبیانه‌ی پێشتر ده‌رخ کردووه‌ دووباره‌ بکه‌یته‌وه‌. چونکه‌ دووباره‌کردنه‌وه‌ باشترین رشگه‌یه‌ بۆ به‌بیرهاتنه‌وه‌ی ئایه‌ته‌ کتیبیانه‌کان به‌شیوه‌یه‌کی راست. بۆیه‌ بۆ ماوه‌ی 5 هه‌فته‌ ئەو کاره‌ ئەنجام ده‌. به‌م شیوه‌یه‌ هه‌ر بره‌گه‌یه‌کی کتیبی 35 جار دووباره‌ کرده‌وه‌ پێش ئه‌وه‌ی بکه‌یته‌ رێگای (پیداچوونه‌وه‌ له‌ سه‌ره‌تاوه‌).

2

پیداچوونه‌وه‌ له‌ سه‌ره‌تاوه‌. واتا 3 هه‌فته‌ جارێک به‌و بره‌گه‌ کتیبیانه‌ بچۆره‌وه‌ که پێشتر ده‌رخ کردووه‌. پیداچوونه‌وه‌ له‌ سه‌ره‌تاوه‌ باشترین رێگایه‌ بۆ به‌ به‌یرهاتنه‌وه‌ی ئەو بره‌گه‌ کتیبیانه‌ی پێشتر ده‌رخ کردووه‌. بۆیه‌ بۆ هه‌ر 100 بره‌گه‌ی کتیبی که پێشتر ده‌رخ کردووه‌، رۆژی پیداچوونه‌وه‌ی 5 ئایه‌ت بکه‌. به‌م شیوه‌یه‌، پیداچوونه‌وه‌ی هه‌موو ئەم بره‌گه‌ کتیبیانه‌ ده‌که‌یت که پێشتر ده‌رخ کردووه‌ یه‌کجار له‌ سێ هه‌فته‌دا.

4

دلیابیه‌. له‌وه‌ی براهه‌ت له‌ گروپه‌کەت بره‌گه‌کانی به‌ ته‌واوی ده‌رخ کردووه‌ (داوا‌ی لیبکه‌ دلیابیت له‌وه‌ی تۆش بره‌گه‌کانت ده‌رخ کردووه‌). له‌ هه‌موو کۆبوونه‌وه‌یه‌کی گروپه‌که‌دا، گروپه‌که‌ دابه‌ش بکه‌ بۆ گروپیی دووانی و داوا بکه‌ له‌ هه‌ر دوو که‌سیه‌ک دلیابین له‌وه‌ی داوین بره‌گه‌کانیان ده‌رخ کردووه‌. بۆیه‌ ناوه‌ناوه‌ گروپه‌که‌ دابه‌ش بکه‌ بۆ گروپیی دووانی و دلیابین له‌و 5 بره‌گه‌یه‌ی پێشتر ده‌رختان کردووه‌. له‌ یه‌کتر دلیابین بۆ ئه‌وه‌ی بزانت که هه‌شتا بابه‌ت یان سه‌ردێر، نیشانه‌ی کتیبی و بره‌گه‌که‌ به‌ته‌واوه‌تی ده‌زانت بۆ یارمه‌تی دان یان نا. هه‌رکه‌سیه‌ک ده‌توانیت بابه‌ته‌که‌ به‌ هاوڕێکه‌ی بلێت، یان سه‌ردێره‌که‌ یان نیشانه‌ کتیبیه‌که‌ یان وشه‌کانی سه‌ره‌تای بره‌گه‌که‌ چیه‌.

3

په‌راوی بره‌گه‌ی ده‌رخ کردن له‌گه‌ڵ خۆت هه‌لبگره‌. له‌ کاتی رۆشنتن بۆ سه‌ر کار، یان له‌ کاتی پشودان پیداچوونه‌وه‌ و رامان و نزا بکه‌. پیداچوونه‌وه‌ی داوا پینج بره‌گه‌ی بکه‌ره‌وه‌ که پێشتر ده‌رخ کردووه‌. له‌سه‌رتاوه‌ پیداچوونه‌وه‌ی ئەو بره‌گه‌ کتیبیانه‌ بکه‌ که پێشتر ده‌رخ کردووه‌. پاشان رابمێنه‌ له‌ بره‌گه‌کان و نزا بکه‌ به‌ پشت به‌ستن به‌ ناوه‌رۆکی بره‌گه‌کان.

پ) بەو برگە كۆپىيىپانە (دوو دوو) بچۆرەوۋە كە پەيوەندى بە متمانەكان ھەيە لە ژيانى باوۋەردار

- متمانەى رزگارى (1 يۆحەنا 5: 11-13).
- متمانەى نزاى ۋە لَام دراو (يۆحەنا 16: 24).
- متمانەى سەرکەوتن (1 كۆرینسۇس 10: 13).
- متمانەى ليخۇشبوون (1 يۆحەنا 1: 9).
- متمانەى رينمايى خودا (پەندەكان 3: 5-6).

ۋانەى خويىندەۋەى كىتپى

چۆن بەرھەم بېيىم؟ بۆحەنا 15: 1 - 17

شىۋازى پىنج ھەنگاۋى خويىندەۋەى كىتپى پىرۆز بەكار بھيىنە بۆ ۋەۋەى (يۆحەنا 15: 1 - 17) پىكەۋە بچوئىن.

1 بچوئىنە ھەنگاۋى

بچوئىنە. با پىكەۋە (يۆحەنا 15: 1 - 17) بچوئىنەۋە. با بە ريز ھەر كەسك ئايەتتە بچوئىنەۋە تاۋەكو تەۋاۋ دەيىن لە خويىندەۋەى برگە كىتپىيە كە.

2 بدۆزە ھەنگاۋى

بىر كەرەۋە: ۋە راستىيە چىيە كە بە لاي تۆۋە گرنگە لەم برگەيەدا؟ ۋە راستىيە چىيە كە چوۋە مېشك ۋە دلئەۋە لەم برگەيەدا؟
بنووسە: يەك يان دوو راستى بدۆزەۋە كە لىيان بگەيت. بىريان لىبكەرەۋە ۋە پاشان بىرۆكەكانت لە پەراۋە كەتدا بنووسە.
بەژدارى كردن: (پاش ۋەۋەى ئەندامانى گروپكە ھەندى كات بە بىر كەرنەۋە ۋە نووسىن بەسەر دەبەن، بىرۆكەكانتان بەشدار بكن). بەشدارى ۋە شتانه بكەين كە ھەريە كىك لە ئىمە دۆزىيەۋە. (تەمانەى خوارەۋە چەند نمونەيە كە سەبارەت بەۋ شتانهى كە دۆزىيۋانەتەۋە. لە بىرت بىت لە ھەر گروپكى بچووك، ئەندامانى گروپكە بە شتى جىاۋاز بەژدارى دەكەن، ۋە گرنگ نىيە ھاۋشىۋەى يەكەن).

دۆزىنەۋەى 1 ۋە راستىيە بەلامەۋە گرنگە لە ئايەتى پىنچدايە، كە دەفەرموئىت ۋەۋەى لە مندا بچەسپىت ۋە منىش لەۋ ۋەۋا بەرھەمى زۆر دەگرت. چونكە بەبى من ناتوانن ھىچ شتىك بكن؟ من دەمەۋىت كەسكېم كە بەرھەمى زۆر بۆ خودا بھيىن. ئەم ئايەتە پىم رادەگەيەنئىت كە ئەمە شىۋا ناىت تەنھا كاتتە كە لە عىساي مەسىحى خوداۋەند دەچەسپىم ۋە ۋەش لە مندا دەچەسپىت. لە راستىدا، بەبى عىساي مەسىح ناتوانم ھىچ شتىك بكن بەھايەكى بەردەۋامى ھەبىت. ھەندى جار ئەم راستىيە دەمترسىنئىت چونكە من باۋەردارىكى زۆر چالاكم. من لەخۆم پىرسىار دەكەم: ئايا ئەم كەردەۋانەى من ھىچ بەرھەمىكى بۆ خودا دەبىت لە ژيانى تاهەتايىدا؟ بەم شىۋەيە، من ناتوانم بىرىكەمەۋە تەنھا لەۋەى بزانم ھەموو كەردەۋەكانم بەرھەم دەھيىت بۆ خودا لە ژيانى تاهەتايىدا، ھەرچەندە بچەسپىم لە عىساي مەسىح، ۋەۋەش لە مندا بچەسپىت. من نامەۋىت ۋەۋە ئاشكرا بكنم كە من لە خزمەتم بۆ خودا زۆر چالاك بووم بەلام ھىچ بەرھەم بۆى نەھىناۋە.

دۆزىنەۋەى 2 راستى گرنگ بەلاى منەۋە لە ئايەتى ھەشتدايە كە دەفەرموئىت ۋەۋەى بەمە شكۆدار دەبىت، كە بەرھەمى زۆر بھيىن، ئاۋا دەبە قوتابى من؟ من دەمەۋىت خودا شكۆدار بكنم لە ژيانم، ۋە رىگايەى كە خوداى پى شكۆدار دەكەم ۋە بەھۆيەۋە بەرھەمى زۆرم دەبىت ۋەۋەيە كە لە عىساي مەسىح بچەسپىم ۋە ۋەش لە مندا بچەسپىت. چونكە روۋنە بەلاى منەۋە كە ديارترىن مەبەستى باۋەردار ۋەۋەيە خودا شكۆدار بكات. بۆيە دوو شتى زۆر بەنرخ ھەن لە ژيانى باۋەردارى چەسپاۋ. ۋەۋانەش پەيوەندى بەردەۋام ۋە ھەمىشەيى لەگەل عىساي مەسىح خوداۋەند ۋە بەرھەمى باۋەردارىتى.

3 ههنگاوی ههندی پرسیار بکه

بیرکهرهوه: ئەو پرسیاره چیه که دتهوی ئاراسته ی گروپه که بکهیت سهبارت بهم برکه کتیبیه؟ با ههول بدهین هه موو ئەو راستییانه تیبگهین که له (یۆحهنا 15: 1-17) ئامازهی پیکراوه.

بنووسه: ههول بده به رووتترین شیوه پرسیاره کهت ئاماده بکهیت. پاشان له پهراوه کهت تۆماریان بکه.

بهشداری کردن: پاش ئەوهی ئەندامانی گروپه که ههندی کات به بیرکردنهوه و نووسین بهسهر دهبه، داوا بکه له ههر کهسیک پرسیاریک ئاراسته بکات).

گفتووگۆبکه: (دواتر ههندی پرسیار ههلبژیره و ههول بده وهلامیان بدهیتهوه له ریگای گفتووگۆ کردن له گهل گروپه کهت).

(ئهمانهی خواره ههندی نمونهن دهربارهی ههندی پرسیار که له وانهیه ئەندامانی گروپه کهت بیکهن و ههندی تیبینی بهسوود بۆ بهریوهبردنی گفتووگۆ دهربارهی پرسیارهکان).

1 پرسیری سروشتی ویزهیی برگی کتیبی (یۆحهنا 15: 1-17)

چییه؟ نایا فیرکردنیکی راستهوخویه؟ یان پهنده؟ یان وینهیهکی هیماییه؟

تیبینییهکان: له نمونهکانی کتیبی پیروز سهبارت به فیرکردنی راستهوخوی (یۆحهنا 14: 15-27).

له نمونهکانی کتیبی پیروز سهبارت به پهندهکان (لوقا 10: 30-35).

له نمونهکانی کتیبی پیروز سهبارت به وینه هیماییهکان (یۆحهنا 10: 1-16) (یۆحهنا 15: 1-17).

په پند تهنها په یامیک له خۆوه دهگریت. بۆ نمونه په یامی سه رهکی نمونهی سامیریه

چاکه که، بهم شیویه (نزیکت ئەو کهسهیه که بهزهیی بۆ دهردهبری). بهلام

وینهی هیمایی بهراوردیکی بهرینه، زۆر خالی بهراوردی جیاواز له خۆوه

دهگریت. بۆ نمونه لهم وینه هیماییه (رهزهوان) هیماییه بۆ خودای باوک،

(دارهمیۆ) هیماییه بۆ عیسی مهسیح خوداوهند، (لقه بهرهممدارهکان)

هیماییه بۆ باوهرداره راستهقینهکان، (لقه بی بهرهممهکان) هیماییه بۆ ئەو

باوهردارانهی که تهنها به ناو باوهرداران یان کهسه بی باوهردهکان. له بهر

ئوهی (دارهمیۆ) و (لقه دارهکان) هیمان بۆ کس واته مرژ، کهواته

بهرهممیش هیماییه بۆ مرۆف. چونکه وینهی هیمایی لیرهدا نالیت که عیسی

مهسیحی خوداوهند دارمیۆیکی راستهقینهیه لقی هیه و تری دهگریت.

به لکو دهلیت په یوهندی نیوان عیسی مهسحی خوداوهند و خه لکی دهگریت

بهراورد بگریت به دارهمیۆ و لقهکانی. بۆیه پیویست ناکات ههولی

شیکارکردنی هه موو شتی که بدهین له هیماکه به شیوازی (وینهی هیمایی).

2 پرسیری جۆری ئەو (به رههم) سه چیه

که پیویسته نیمه ی باوهرداران به رههمی بهینین؟

تیبینییهکان: وشه به رههم له کتیبی پیروز

واتای جیاواز له خۆ دهگریت. بۆ نمونه

(کۆلۆسی 1: 6) مه بهستی له باوهرداری نوییه

که به هۆی جارپان به په یامی شینجیل باوه

دینن. (یۆحهنا 15: 16) (به رههمی

هه همیشهیی) قوتاییانه. چونکه ئەو باوهرداره

نوییانهی که شه یان کرد و پینگه یشت و

نه گه رانهوه سه ریگا کۆنه کانیان له ژیان پییان

دهوتریت (به رههمی هه همیشهیی). (که لاتیا 5:

22-23) (به رههمی روح) لایانی جیاوازن له

ژیانی باوهردار. بۆیه ئەو به رههمی عیسی

مهسیح له باوهرداران پییشینی دهکات که

به رههمی بهینن ئەوهیه:

1. باوهرداری نوی (به رههمی جارپان).

2. باوهرداری چهسپاو (به رههمی قوتاییتی).

3. که سایه تی باوهردار (به رههمی روح له

باوهرداران)

3 پرسیری (15: 4-5) ئەو که سانه کین که به رههم دینن؟

تیبینییهکان: له ئایه تی 4: ده خوینین ﴿له مندا به چه سپین و منیش له ئیوه دا. چون لقی له خۆیه وه ناتوانیت به رههم بگریت نه گهر

له میوه که دا نه چه سپیت، ئیوهش ئاوان، نه گهر له مندا نه چه سپین﴾ ئەوانه ی به رههم دهینن ئەو که سانهن که نزی که دهنه وه له

عیسی مهسیحی خوداوهند، له ژیان و دلپان قبولی دهکن و هه موو رۆژیک به رده وام دهن له په یوهندی له گه لیدا. له بهر ئەوهی

عیسی مهسیحی خوداوهند له ناخیان ده چه سپیت، ناگادار دهن و تیده کۆشن و ئارام ده گرن به رههم دهینن.

پرسیاری 4 (15:6) ئەو کەسانە کێن کە بەرھەم ھەلناگرن؟

تیبینیەکان: ئەو لقانەی بەرھەم دەگریت باوەردارە راستەقینەکان دەنۆینیت. بەلام ئەو لقانەی بەرھەم ناگرن ئەو کەسانە نانوینیت کە باوەردار بوون و دواتر وازیان لە باوەر ھینا. ئەو وینە ھێمایێ بە روونی ئەوە رادەگەییەنیت کە ئەو لقانەی بران و فریادرا ئەو ناو ناگر، بێگومان ئەو کەسانە دەنۆینیت کە لە ژیانیان بەرھەمیان نەھیناوە، ھەتاوەکو ئەو کاتانەش کە نزیک بوون لە عیسی مەسیح. لەگەڵ ئەوەی لەوانەییە ئەوان نزیک بووینت لە عیسی مەسیح لە کلیسا بەلام ھیچ کاتیک باوەرداری راستەقینە نەبوون. لەگەڵ ئەوەی نزیک بوون لە عیسی مەسیحی خوداوەند، بەلام پەيوەندیان پەيوەندیەکی دەرەکی بوو چونکە لەدایک بوونی دووھەمیان بەدەست نەھینا (یۆحنا 3: 3-8). دەرئەنجام دەگەینە ئەوەی کە ئەم وینە ھێمایێ ئەوەمان پێراناگەییەنیت کە ئەو باوەردارانە لەدایک بوونی دووھەمیان بەدەست ھینا بەرھەم دەمین، بەلام ئەو باوەردارانە لەدایک بوونی دووھەمیان بەدەست ھیناوە بەرھەمیکی زۆریان دەبیت، بۆیە ئەو کەسانە بەرھەم ناھینن ئەو کەسانە کە لە عیسی مەسیح نزیک بوون بەلام قبوولیان نەکرد، پەيوەندیان لەگەڵی تەنھا دەرەکی بوو. لەگەڵ ئەوەی ئەندام بوون لە یەکتە لە کلیساکان و بەشداریان دەکرد لە خزمەتەکان بەلام ھیچ بەرھەمیکیان نەدەھینا کە گرنگیەکی تاهەتایی ھەبیت چونکە عیسی مەسیح لەناخاندنا نەدەژیا. بۆیە عیسی مەسیح جەخت دەکاتە سەر بەرپرسیاریەتی ھەر کەسێک لێی نزیک دەبیتتەو. ئەگەر وشە خودا و ئەو رووناکییە رەت کردووە کە رووبەرۆی دەبیت، ئەوا کاتیک دیت کە خودا ھەموو کارەکانی تێیدا رادەگریت، چونکە روحی پێرۆز دووبارە کاری تێدا ناکاتووە و ھیچی دیکە ویژدانی وریای ناکاتووە و دلای رەق دەبیت. لە کۆتایی رەت دەکریتتەو و دەخریتتە ناو دۆزەخووە (تیشایا 6: 9-10) (مەتا 11: 13-15) (عیبرانییەکان 3: 7-11)

تیبینیەکان:

پرسیاری 5 (15:5) دەبیت پلە بەرھەم چەند بیت؟

(ئ) بە پێی نایەتی 5 و 8 پێشبینی دەکریت باوەرداران (بەرھەمی زۆر) بەینن. بۆیە خودا خاوتیان دەکاتووە (یۆحنا 15: 2) کاتیک خودا ھەلئەستیت بە خاوتنکردنەوی باوەرداران ئەوا لە رێگای تەنگانەکان تەمییان دەکات و سەرزەنشتیان دەکات. (ب) بە پێی نایەتی 16 پێشبینی دەکریت باوەرداران (بەرھەمی ھەمیشەیی) بەینن. بۆیە خودا و باوەرداران بەردەوام دەبن لە چاودێری کردنی باوەردارە نوێیەکان. ئەوان نایانەوینت لە باوەر وەرگەرین. (پ) بە پێی نمونەیی چێنەر لە (مەتا 13). ھەندێ باوەرداران 100 ئەوەندە بەرھەم دەھینن، ھەندێکی دیکە 60 ئەوەندە، ھەندێکی دیکە 30 ئەوەندە. ھۆی ئەوەی ھەندێ لە باوەرداران بەرھەمی زیاتر دەھینن لە باوەردارانێتر دەگەریتتەو بۆ یەک یان زیاتر لەم ھۆیانەیی خوارووە:

- 1- زیاتر ئارامگر بوون، زیاتر جیی متمانە و تیکۆشەر و ئازا و سادە بوون لە ھەلامدانەوھیان لەگەڵ وشە خودا.
- 2- زیاتر بەرھەم ھینەر بوون لەوانیتر لە چاردان و قوتابیتتی.
- 3- خاوەنی کەسایەتی جیاواز بوون. یان بەھەری روحی جیاوازی باروودۆخی ژیانی جیاواز. خودا تەنھا خۆی دەبەخشی و سەرزەنشت دەکات.

پرسیاری 6 (15:5-7) واتای چەسپاندن لە عیسی مەسیحی خوداوەند چییە؟

تیبینیەکان: لە نایەتی 7 دەخوینن: ﴿ئەگەر لە مندا بچەسپین و وشە کاتم لەناوتاندا بچەسپیت، چیتان دەوی داوای بکەن بۆتان دەبیت﴾. بەم شیوہی واتای چەسپاندن لە عیسی مەسیح بەستراوئەو بە چەسپاندنی وشە عیسی مەسیح لە باوەردار. لە نایەتی 9 و 10 ﴿وہک باوک خۆشویستم، منیش خۆشویستن، جا لە خۆشەویستیە کەمدا بچەسپین. ئەگەر راسپاردە کاتم بپارێژن لە خۆشەویستیە کەمدا دەچەسپین، وەک من راسپاردە کانی باوکم پاراستوو و لە خۆشەویستیە کەمدا چەسپاوم﴾. بەم شیوہی چەسپاندن لە عیسی مەسیح بەستراوئەو بە گوێراییەتی باوەردار بۆ وشە عیسی مەسیح.

له گهڙا ٿو هدي عيساي مهسيح دهسٽپيشخهه له گفتوگو ڪردن له گهڙا هممو باوهرداريڪ، ههروهه دهسٽپيشخهه له دهرپيني خوشهويستي بؤ هممو باوهرداريڪ، بهلام باوهردار بهرپرسياريهتي وهلامدانهوه له گهڙا خوشهويستي و وشهڪاني عيساي مهسيح ههڙهه گريٽ. بؤيه پيوسته باوهردار هممو ههولٽيڪ بخته ڪارهه بؤ پارٽيگاري ڪردن له پهيوهندي له گهڙا عيساي مهسيح، ههروهه بهردهوام بيٽ له گوپراهه ٿي ڪردني وشهڪاني. بهم شيويهه، پيوسته باوهردار عيساي مهسيح خوشبويٽ به هممو دل و بير و توانايهوه، پيوسته ٿو ڪارانه بڪات كه عيساي مهسيح خوداوهند فيري دهڪات. بهلام ٿه گهر كه سيڪ پيٽي وايه كه باوهرداره بهلام عيساي مهسيح خوشناويٽ و گوپراهه ٿي وشهڪاني ناکات، ٿهوا رووبهرووي ٿهوه مهترسييه دهبيتهوه كه وهك ٿهوه لقه وشكهي ليديٽ كه دهبريٽ و دهخريته ناو ٿاگرهوه.

پرسپاري 7 (15: 3-7) قسهڪاني عيساي مهسيح چي دهڪات له باوهردار؟

نيوان نزا و وشهي خودا چيهه ؟
ٽيبينييهڪان: له ٽايهتي 7 دهخوينيهوه
 ٿه گهر له مندا بجهسپين و وشهڪانم
 له ناوتاندا بجهسپيت، چيتان دهوي داوي
 بڪن بؤتان دهبيٽ ڪاتيڪ كه باوهردار
 ري دهدهته وشهڪاني خودا ڪاريگهري
 ليڪات و چاوديري ٽياني بڪات، ٿهوا
 نزاڪاني ڪاريگهر دهبيٽ. له بهر ٿهوهي
 شتيڪي سهريچيڪاري وشهڪاني عيساي
 مهسيح داوا ناکات، ٿهوا وهلامدانهوه
 نزاڪاني بهدهست دههينٽ (1 يوهنا 5:
 14). ٿهوه پهيمانيڪي مهزنه بؤ ٽيمه.

ٽيبينييهڪان: به پيٽي ٽايهتي 3 وشهي عيساي مهسيح باوهرداران له گوناههڪانيان
 پاڪدهڪاتوهه. ٿهههش واتا خودا خهٽڪي راستوودروست دهڪات ڪاتيڪ كه باوهر
 دههينن به پهيامي ٽينجيل سهبارهت به عيساي مهسيح. به پيٽي ٽايهتي 7
 باوهردار بهرپرسياره له چهسپاندي وشهي عيساي مهسيح له ناخي. واتا باوهردار
 بهرپرسياره وابڪات لهوشهه خودا ڪاريگهري له بيرؤكه و بيروباوهر و هاندهر و
 ههلوٽيست و ههست و ههلسوڪهوتهڪاني. نهوهك تهنهه ٿهوهنده، بهلڪو ههروهه
 چاوديري شي دهڪات. له لايهڪهوه باوهردار بهرپرسياره له ٿههجمادني شتيڪ
 بهرامبهه به وشهه خودا (گوپي ليبرگريٽ، بيخوينيٽهوه، دهرخي بڪات، ٽيٽي
 رامينيٽ، جيئهجيٽي بڪات، بگهيه نيٽ خهٽڪي) (يوهنا 8: 31). له لايهڪي
 ديڪهوه، باوهردار بهرپرسياره وابڪات له وشهه خودا شتيڪ بڪات له ٽياني
 ڪاريگهري ليڪات، بيگوپريٽ، چاوديري بڪات) (يوهنا 15: 7).

پرسپاري 9 (16: 15) پهيوهندي نيوان نزا و بهرههه هيٺان چيهه ؟

ٽيبينييهڪان: له ٽايهتي 16 دهخوينيهوه ٿهه لڪو من ٽيوهه ههٽبؤارد، نيشانم ڪردن تاڪو برؤن بهرههه بهينن و بهرههه مڪهتان
 بهينيٽ، تاڪو ههريههڪ به ناوي من داوا بڪن باوك بتاندا تي ٿهه بهم شيويهه باوهرداري راستهقينه نزا دهڪات له پيٽي ناوي بهرههه،
 بهرههه بهدهست دههينٽ وهك وهلامدانهوهيهڪ بؤ نزاڪاني. ڪاتيڪ عيساي مهسيح ههڙههسٽيٽ به ناردني باوهرداران بؤ ٿهوهي
 بهرههه ميڪي بهردهوام بهينن، پيوسته ٿهوه بزانيه كه ٽيمه ناتوانين بهخؤمان ههسٽين بهو ڪاره، بهلڪو تهنهه له ريگاي هيٽي
 عيساي مهسيح و دانايي و خوشهويستي دهتوانين ٿهوه ڪاره ٿههجم بهدين. ٿههههش هاندهرمانه (وهك باوهرداران) بؤ بهرز ڪردنهوهي
 نزاڪانمان بؤ خودا بؤ ٿهوهي ٽازايهتي و روهي گوپراهه ليمان پيٽيهه خشيت تاوهڪو بچينه لاي خهٽڪي. ٿههه هاندهرمانه بؤ ٿهوهي
 نزاڪانمان بهرز بڪهينهوه بؤ خودا بؤ ٿهوهي هيٽ و دانايي و خوشهويستمان پيٽيهه خشيت تاوهڪو بتوانين يارمهتي خهٽڪي بهدين
 تاوهڪو دهبنه بهرههه ميڪي بهردهوام. عيساي مهسيح پهيماني پيٽيدين كه لهو ڪاتهي ٽيمه نزا دهڪهين و ڪاره دهڪهين له پيٽي ناوي
 بهرههه مي بهردهوام، وهلامي نزاڪانمان دهدهتهوه.

پرسپاري 10 چؤن باوهرداران دهتوانن يهڪتريان خوشبويٽ ؟

ٽيبينييهڪان: دهتوانين ٽايهتهڪاني 1-11 لهم رستهيهدها ڪورت بڪهينهوه (له عيساي مهسيح و خوشهويستيههڪي بجهسپين)،
 ههروهه دهتوانين ٽايهتهڪاني 12-17 لهم رستهيهدها ڪورت بڪهينهوه ٿهه ڪيڪرتيتان خوشبويٽ، بهم شيويهه بهتهواوهتي روهه

که باوهرداران ناتوانن یه کترین خوشبویت هه تاوهدک نه چه سپین له عیسی مەسیح و خوشەویستییه که ی. کاتیک باوهرداران هه موو هه و لیکیان ده خەنه کار بۆ ئەو هی پە یو هندیه کی که سییان هه بیته له گەل عیسی مەسیح، بۆ ئەو هی گوپرایه لی فیرکردنه کانی بن، ته نهها ئەوکات عیسی مەسیح توانایان پیدەبه خشیته تاوهدکو یه کترین خوشبویت! چونکه له (مەر قوس 12: 30) عیسی مەسیح نامۆزگاریدا به باوهرداران خودایان خوشبویت، نزیکه که یان وهک خویان خوشبویت، پاشان له (رۆما 5: 5) ده بینین که خودا خوشەویستی ده خاته دلێ باوهرداران له ریگای روحی پیرۆزه وه. له و کاته ی خودا نامۆزگاری باوهردارانی کرد به شتی که ئەوا خودا ئەو توانایه یان پیدەبه خشیته بۆ گوپرایه لی کردنی ئەو نامۆزگارییه. بۆیه کاتیک که خودا نامۆزگاریمان ده کات خوشیمان بویت ئەوا خوشەویستی خۆی ده خاته دلمان.

پرسیاری 11 (15: 13) واتای (مەزنتزین خوشەویستی) چییه؟

تیبینییه کان: له نایه ته کانی 12 و 13 ده خوینی نه وه ﴿راسپاردە ی من ئە مە یه: یه کترین خوشبویت وهک خوشموستن. که س خوشەویستی له مە مەزنتزی نییه که یه کتیک ژینای خۆی بۆ دۆسته کانی دابنیت﴾. به م شیوه یه مەزنتزین خوشەویستی ئەو خوشەویستییه که خۆمانی بۆ ده به خشین له پیناوی خوشەویسته کافمان. عیسی مەسیح ئیمه ی خوشبویت به خوشەویستی مەزن، له سه ر خاچ مرد له پیناوی ئیمه، چونکه خوشەویستییه که ی خۆپه رست نه بوو به لکو فیداکاری بوو. خوشەویستییه که ی دلسۆز بوو بۆ ئیمه. ئەو خوشەویستییه ی وامان لیده کات باشتەر بین له وهی که هه رگیز نایین. ئە مە مەزنتزین خوشەویستییه. ئیستاش ئەوه تا عیسی مەسیح نامۆزگاریمان ده کات- ئیمه ی باوهرداران- یه کترمان به م خوشەویستییه مەزنه خوشبویت. پینوسته باوهرداران یه کترین خوشبویت به و خوشەویستییه پیدراو و فیداکاره که هه ول ده دات بۆ یارمه تی دانی ئەوانی دیکه تاوهدکو باشتترین له پیناوی خودا و ئەوانیتر. بینگومان ئیمه ناتوانین له سه ر خاچ بمرین له پیناوی ئەوانیتر، به لām ده توانین ژیا مان له پیناوی ئەوانیتر بژین به ریگای به خشین و فیداکاری، ئە مە مەزنتزین خوشەویستییه.

پرسیاری 12 (15: 10) پە یو هندی نێوان گوپرایه لی و خوشەویستی چییه؟

تیبینییه کان: ریگای زانستی چه سپاندن له عیسی مەسیح و خوشەویستییه که ی و هاوړیتییه که ی، گوپرایه لی وشه کانی بین. به لām گوپرایه لی مان له پله ی یه که م نه بوو. چونکه له سه ره تا دا عیسی مەسیح گوپرایه لی خۆی ده رخت سه باره ت به پیلانی خودا که ناما جای رزگار کردنی مرۆقه. پیش هه موو شتی که عیسی مەسیح ئیمه ی خوشبویت و له پیناواماندا مرد. پاشان که سانیک ی نارد بۆ جار دانی په یامی ئینجیل بۆ ئیمه. کاتیک که باوهرمان هینا روحی پیرۆزی رژانده ناو دلمان. ئەو کاته ی که دلمان پر ده بیته له خوشەویستی عیسی مەسیح، ئەوا به توندی هه زده که یین گوپرایه لی وشه کانی خودا بکه یین، به وهش ده توانین گوپرایه لی وشه کانی خودا بکه یین، گوپرایه لی وشه کانی ده که یین. کاتیک که گوپرایه لی وشه کانی عیسی مەسیح ده که یین ئەوا زیاتر خوشەویستی ده رژیته دلمان سه باره ت به خۆی، ئەو کاته خولیک ی خوشەویستی نوێ و باشتەر ده ست پیده کات له دل و ژیا مان. به م شیوه یه خوشەویستی عیسی مەسیح دلمان پر ده کات له خوشەویستی. ئەم خوشەویستییه مان ده مانگه یه نیته گوپرایه لی. گوپرایه لی مان وا له عیسی مەسیح ده کات خوشەویستییه کی زیاتر برژیته دلمان. مەزنتزین خوشەویستی ده مانگه یه نیته گه و ره ترین گوپرایه لی.

ههنگاوی 4 ئەنجامده

بیربکه ره وه: کام له و راستیانه ی که له کتیبی پیرۆز هاتوه ده ست ده دات وهکو کاریکی ره فتاری باوهرداران؟
به شدار ی کردن: وه رن با پیکه وه بیر بکه یه وه و ئەو ریکخستنه بنووسین که ده توانین له (یۆحه نا 15: 1-17) ده ربیه یین؟
بیربکه ره وه: ئەو ریکخستنه پینشیار کراوه چییه که خودا لیته داوا ده کات بیگۆریت به ریکخستنی که سی؟
بنووسه: ئەم ریکخستنه که سییه له په راوه که ت بنووسه. هه ست به سه ره خۆی بکه له به شدار ی کردنی ریکخستنه که سیه که ت

که خودا له دلتي داناهه. (له بېرت بېت که ئەندامانی هەر گروپیک راستی جیاواز ریکده خەن: یاخود له خودی راستییه که ریکخستنی جیاواز دەرده هیئن. ئەمە ی خواروه لیستیه که به ریکخستنه پیشناره کراوه کان).

نمونه ی ریکخستنی پیشناره کراوه کان.

- 1:15 بزاتم که هیچ رزگار کاریک نییه جگه له عیسای مهسیح. ئەو داره مینوی سەر هکییه.
- 2:15 ریگا بدهمه رهزهوان (خودای باوک) ژیانم به شیوهیه کی بهردهوام پاک بکاتهوه بۆ ئەوهی بتوانم بهرهمی راسته قینه و زۆر و به بهردهوام بهیئنم.
- 3:15 باوهڤ به پهیامی ئینجیل بهیئنم بۆ ئەوهی به باوهڤ رزگارم بېت. ههروهها زیاتر و زیاتر باوهڤم به وشهکانی کتیبی پیرۆز بېت، بۆ ئەوهی لایه نیککی زیاتر و زیاتر له ژیانم خاوتین و پیرۆز بېت.
- 5-4:15 له بیرم بېت که من ناتوانم بهرهمیکی زۆر و بهردهوامم هه بېت، تهنه کاتیک که په یوه ندییه کی بهردهوام و زیندروم هه بېت له گهڻ عیسای مهسیحی خوداوه ند، ههروهها کاتیک که عیسای مهسیح له ناخم ده چه سپیت.
- 6:15 یارمه تی ئەو که سانه بدهم که دینه کلیسا بۆ ئەوهی باوهڤ به عیسای مهسیح خوداوه ند بهیئن.
- 7:15 ریگا به وشهکانی کتیبی پیرۆز بدهم کاریگه ری له هه موو لایه نه کانی ژیانم بکات و بمگۆریت.
- 7:15 ده زاتم که خودا دوو داواکاری هه یه تا کو وه لآمی نزاکاتم بداته وه: په یوه ندییه کی زیندروم هه بېت له گهڻ عیسای مهسیحی خوداوه ند، ریگا به وشهکانی کتیبی پیرۆز بدهم چاودیری ژیانم بکات.
- 8:15 په یمان بدهم که بهرهمیکی زۆر بهیئنم بۆ عیسای مهسیح.
- 10-9:15 هه ردهم له په یوه ندی خۆشه ویستی ده مینم له گهڻ عیسای مهسیح له ریگای گوپراهی لی کردنی وشهکانی (بۆ چه نا 14:21، 23).
- 11:15 خۆشی مهسیحی لهم جیهانه له سه رکه وتن و خۆشه ویستی هه لئا قوولیت، به لکو له په یوه ندی زیندرو له گهڻ عیسای مهسیح، ههروهها له گوپراهی لی کردنم بۆ وشهکانی کتیبی پیرۆز و وه لآمدانه وهی خودا بۆ نزاکاتم.
- 13:15 مه زترین خۆشه ویستی ئەنجام ده ده م به وهی ژیانم به خشم له پیناو خۆشه ویستاتم.
- 14:15 ده به هاوړی عیسای مهسیح له ریگای گوپراهی لی کردنی وشهکانی (یا قوب 4:4).
- 15:15 له گهڻ هاوړی و خۆشه ویستاتم به شداری ئەو شتانه ده کهم که له عیسای مهسیحی خوداوه ند فیرده م.
- 16:15 ده ستیشخه ر ده م له رۆیشتن بۆ لای که سان و گهلانی دیکه بۆ ئەوهی بیانکه مه قوتابی عیسای مهسیح (مه تا 18:20).
- 16:15 باوهڤ به وه هه بېت کاتیک که به شداری راسپارده ی مه زن ده کهم (مه تا 18:20) ئەوا عیسای مهسیحی خوداوه ند وه لآمی زۆر به ی نزاکاتم ده داته وه.

نمونه ی ریکخستنی که سی.

١) من داوا له خودا ده کهم نیعمه تیکم بداتی بۆ ئەوهی زیاتر و زیاتر گه شه بدهم به په یوه ندی که سیم له گه لی. من ده مه ویت هه موو رۆژیک کاتیک به سه ر به رم به خویندنه وهی وشه که ی، ده مه ویت بیربکه مه وه به چ شیوه یك ده توانم زیاتر و زیاتر گوپراهی لی بکه م. من باوهڤم هه یه که گوپراهی لیم بۆ وشهکانی عیسای مهسیحی خوداوه ند ده مگه یه نیتته خۆشه ویستی زیاتر بۆ که سی عیسای مهسیحی خوداوه ند، ههروهها به ره و بهرهمیکی زیاتر.

ب) داوا له خدا ده کهم نیعمه تیکم بداتی بۆ ته وهی زیاتر به ره می بهرده وام بهینم. چونکه عیسای مہسیحی خودا وهند رزگار می کرد و کرد میه لقیکی زیندوو و سهوز له داره کهی. بهم شیوهیه ژیا نی له ناخدا هه لده قو لیت به هوی روحی پرۆزه وه. ئەم ژیا نهیه که توانای به ره مهیتانم پیده به خشییت. له بهر ته وهی من ههز ده کهم به ره هم بهینم، ئەوا بهرده وام ده بم له گه شه پیدانی په یوه ندیه که سیه کاتم له گه ل عیسای مہسیحی خودا وهند له ریگای گو تیرایه لیم بۆ وشه کانی و نزا کردن و دهر خستنی خۆ شه ویستی به رام بهر با وه داران.

ههنگاوی 5 نزا بکه.

با به نۆره نزا به رز بکهینه وه بۆ خودا، هه ر که سیك بۆ راستییه ك نزا بکات که خودا له ریگای (یۆحه نا 15: 1-17) فی رمانی کرد. (له نزا کهت له گه ل ئەو شته وه لآمدانه وهت هه بیئت که له وانیه ئەم په رتو که فی ر بو ویت. مه شق بکه ن له سه ر نزا ی کورت که له رسته یه ك یا خود دوو رسته پیک بیئت. له بیرت بیئت که ئەندامانی هه ر گرو پیک ده توانن بۆ شتی جیاواز نزا بکه ن)

نزا

له گرو پی دووانی یا خود سیانی، نزا به رز بکه نه وه له پیناوی په کتری و هه موو جیهان.

بۆ وانیه داها توو

ئه رکی مالی

رابه ری گرو پ: ئەم ئه رکی خواره وه به نو سراوی بده ئەندامانی گرو په کهت، یان داوا یان لی بکه له په را وه کانیان بینووسنه وه. به لین: به لین بده په کیک له ریخستنه کان ئەنجام بده ییت. خه لوه تی روحی: هه موو رو ژتیک کاتیکی به سه ر به ره له خه لوه تی روحی. رو ژانه نیو به شی (یۆحه نا 15: 1-18: 27) بخوینه. شیوازی راستی په سه ند کراو به کار بهینه. تی بینییه کانت بنو سه. دهر خ کردن: خۆت رابهینه له سه ر دوو باره کردنه وهی ئەو پینج نایه ته (پرگه) کتی بییه ی دهر خت کردو وه. نزا: ئەم هه فته یه سه بارهت به شتیک یا خود که سیکی دیاری کراو نزا بکه، چا وه روان به خودا چی ده کات. (زه بووری 5: 3). زانیارییه نو پکان بنو سه وه له په راوی تاییهت به قوتاییتی. ئەو تی بینیان هت بنو سه که په یوه ندی هه یه به خه لوه تی روحی، دهر خ کردن، خویندنه وهی کتی بی، ئەم ئه رکه مالییه.